

Quo vadis Magyarország?

Kopits György

**Republikon Intézet Konferenciája
Budapest, 2018. október 17.**

Vázlat

- **A makrogazdaság-politikai ágak interakciója**
- **Dominancia-típusok**
- **Rezsimek néhány országban**
- **Magyarország**
- **Konklúzió**

A makrogazdaság-politikai ágak interakciója

Monetáris politika

- **Aktív:** árstabilitásra törekszik
- **Passzív:** alkalmazkodik a fiskális politikához

Fiskális politika

- **Aktív:** figyelmen kívül hagyja az intertemporális költségvetési korlátot
- **Passzív:** megfelel az intertemporális költségvetési korlátnak

A makrogazdaság-politikai ágak interakciója

Kooperatív rezsimek

- **M:** Aktív monetáris politika, passzív fiskális politika
- **F:** Aktív fiskális politika, passzív monetáris politika

Nem-kooperatív rezsimek

- **Aktív politikák**
- **Passzív politikák**

Dominancia-típusok

Monetáris dominancia: M rezsím

- Célok: árstabilitás (nincs inflációs hajlam); fiskális szolvencia
- Követelmények: a központi bank függetlensége; semleges fiskális politika (nincs deficit-hajlam)

Fiskális dominancia: F rezsím

- Cél: rövid távú hasznosságmaximalizálás, expanzív fiskális politika (deficit-hajlam)

„Explozív” rezsím

- Cél: árstabilitás; nem-kooperatív fiskális politika (deficit-hajlam)

Pénzügyi dominancia: passzív rezsím

- Cél: a bankrendszer támogatása; rendszerkockázat megelőzése

Dominancia-típusok

		Fiskális politika	
		Passzív	Aktív
		Szabály-alapú: megfelel az intertemporális költségvetési korlátnak	Diszkrécionális: figyelman kívül hagyja az intertemporális költségvetési korlátot
Monetáris politika	Aktív	Kooperatív, M rezsím MONETÁRIS DOMINANCIA A fiskális és inflációs várakozások horgonyzottak, fenntartható növekedés (≈ ricardói ekvivalencia)	Nem-kooperatív, aktív rezsím Explozív, magas infláció és/vagy államcsőd („kellemetlen monetarista számtan”)
	Passzív	Nem-kooperatív passzív rezsím PÉNZÜGYI DOMINANCIA Mennyiségi lazítás Az árszínvonal meghatározatlansága	Kooperatív, F rezsím FISKÁLIS DOMINANCIA Költségvetési hiány monetizálása, magas infláció, negatív reálkamatok, stagnálás

Rezsimek néhány országban

		Fiskális politika	
		Passzív	Aktív
Monetáris politika	Aktív	Szabály-alapú: megfelel az intertemporális költségvetési korlátnak	Diszkrécionális: figyelman kívül hagyja az intertemporális költségvetési korlátot
	Szabály-alapú: inflációs célkövetés	Kooperatív, M rezsím MONETÁRIS DOMINANCIA Chile Lengyelország Peru Svédország	Nem-kooperatív, aktív rezsím Argentína Egyesült Államok Brazília Magyarország (2013 előtt)
	Passzív	Nem-kooperatív passzív rezsím PÉNZÜGYI DOMINANCIA Egyesült Államok (2016 előtt) Egyesült Királyság Eurózóna	Kooperatív, F rezsím FISKÁLIS DOMINANCIA Argentína (2016 előtt) Venezuela
	Diszkrécionális: alkalmazkodik a fiskális politikához		

Magyarország

Kedvező makro-mutatók

- **Folyamatos, bár mérsékelt ütemű növekedés**
- **Alacsony, bár emelkedő infláció**
- **Folyófizetésimérleg-többlet**
- **Jelentős EU-s transzferek beáramlása**

Magyarország

Kedvezőtlen körülmények

- Egyre prociklikusabb, expanzív fiskális politika
- Magas és várhatóan emelkedő államadósságráta
- Alacsony a produktív beruházások GDP-aránya
- Torzító adók és szabályozási lépések; romló, nem átlátható intézményrendszer (GCR, OBS)
- Alacsony termelékenység (holland kór?)

Magyarország

Kilátások, kihívások

- **Korlátozott költségvetési mozgástér**
- **„Elfojtott költségvetési hiány”**
- **Közpénzügyek kiszámíthatatlansága és átláthatatlansága**
- **Kedvezőtlen helyzetben még nem kipróbált monetáris politika**
- **Magas hozamfelar**

Magyarország

Sérülékenység, kitettség

- **Emelkedő külföldi kamatlábak; kockázati prémiumok megugrása**
- **Várható sokkok negatív hatásai:
pl. olasz összeomlás, „hard Brexit”,
kereskedelmi háborúk, cserearány-romlás,
amerikai pénzügyi válság**
- **Gazdasági stagnálás: a munkaerőállomány, a
beruházások, illetve az EU-s transzferek várható
csökkenése esetén**

Konklúzió

Látszólag „monetáris dominancia”

- Inflációs célkövetés
- Mérsékelt költségvetési hiány
- Kedvező makro-egyensúly mutatók

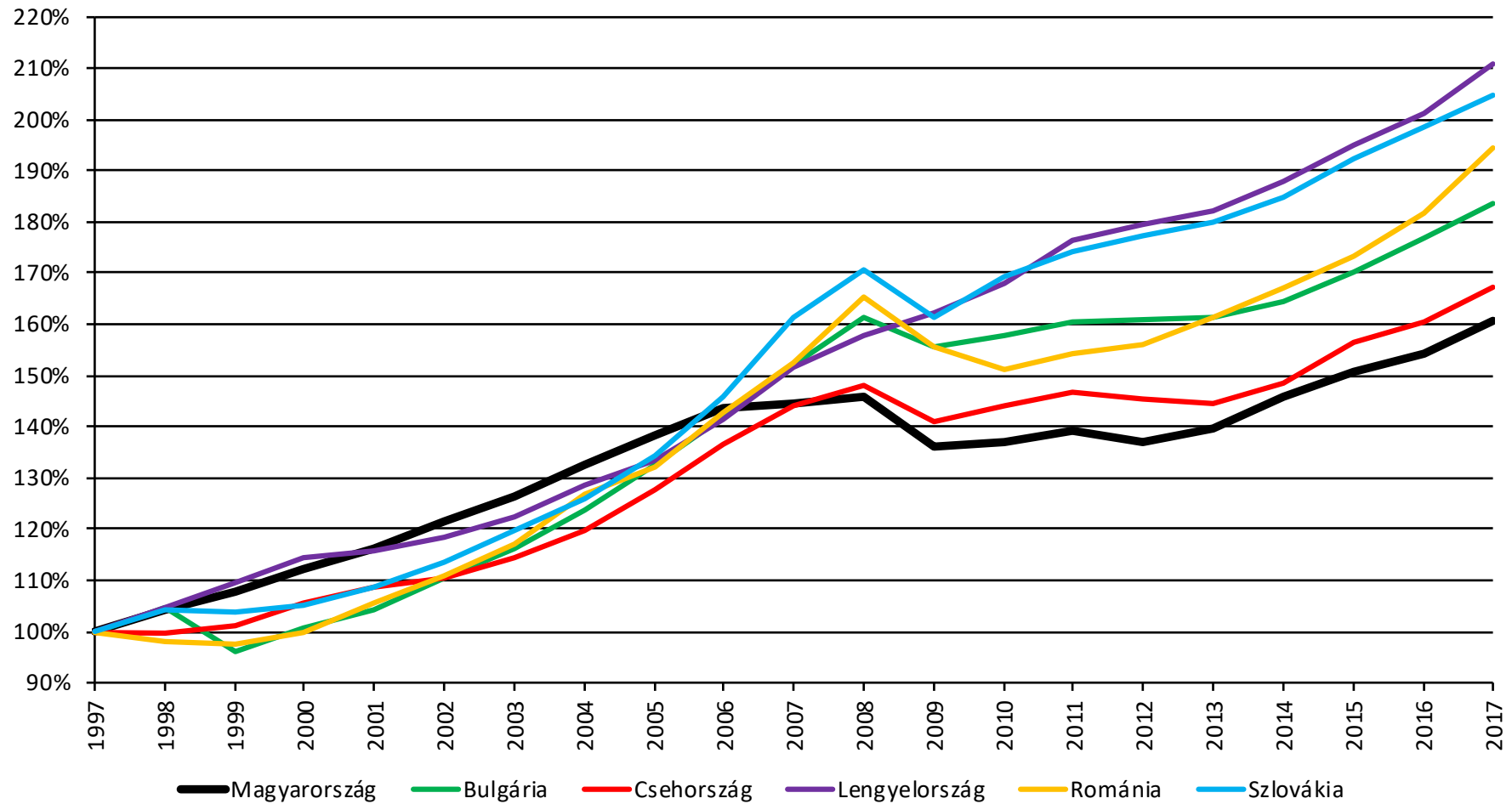
Kérdőjelek a gazdaságpolitikában

- További infláció és költségvetési hiány részben mesterséges fékmentartása?
- Gazdaságpolitika reakciója romló külső feltételek esetén?
- Megelőző intézményrendszer és strukturális lépések – beleértve az államadosság-ráta csökkentés érdekében?

KKE: reál GDP

(1997-es szint százalékában)

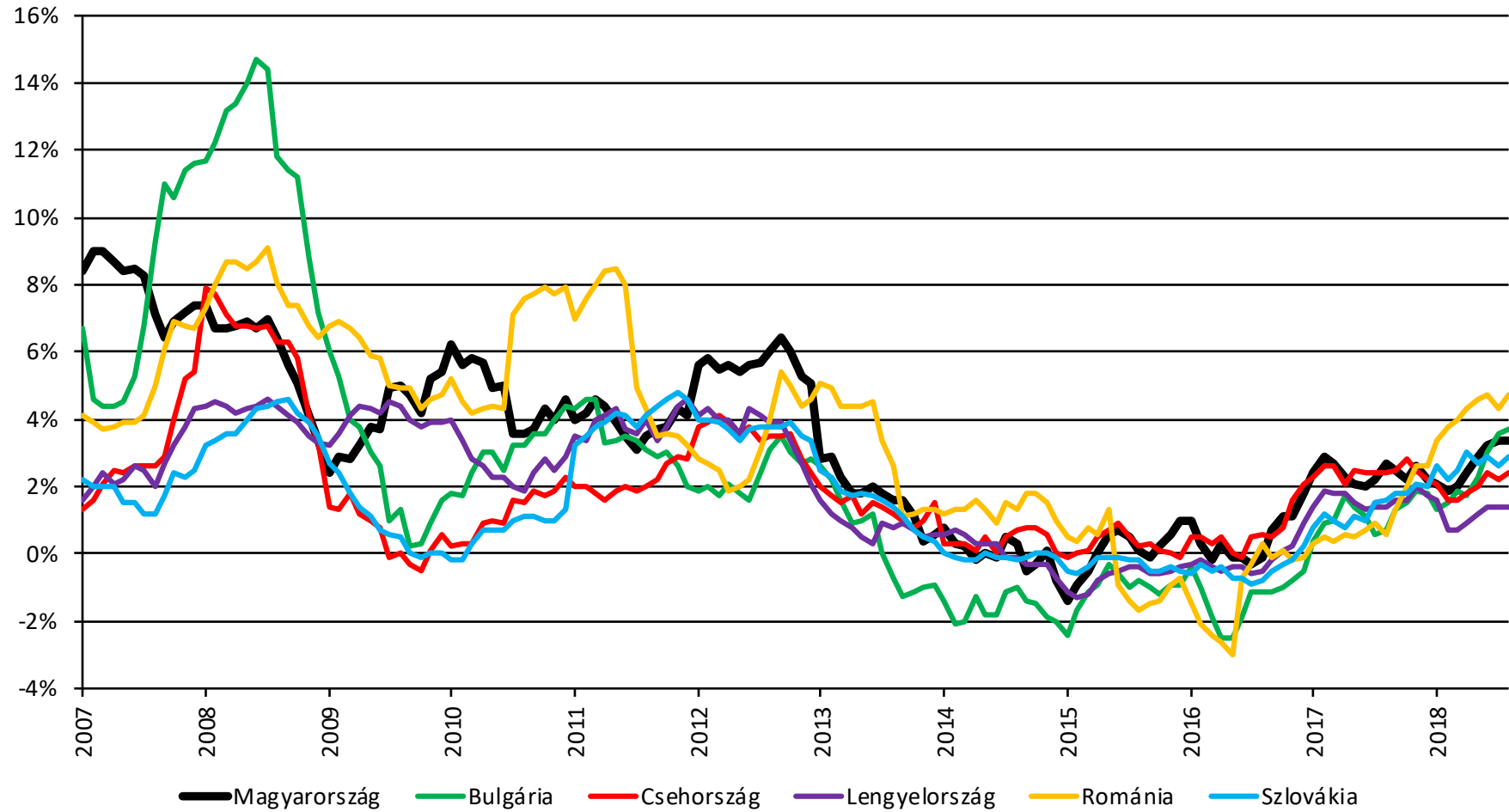
Forrás: Eurostat

KKE: inflációs ráta

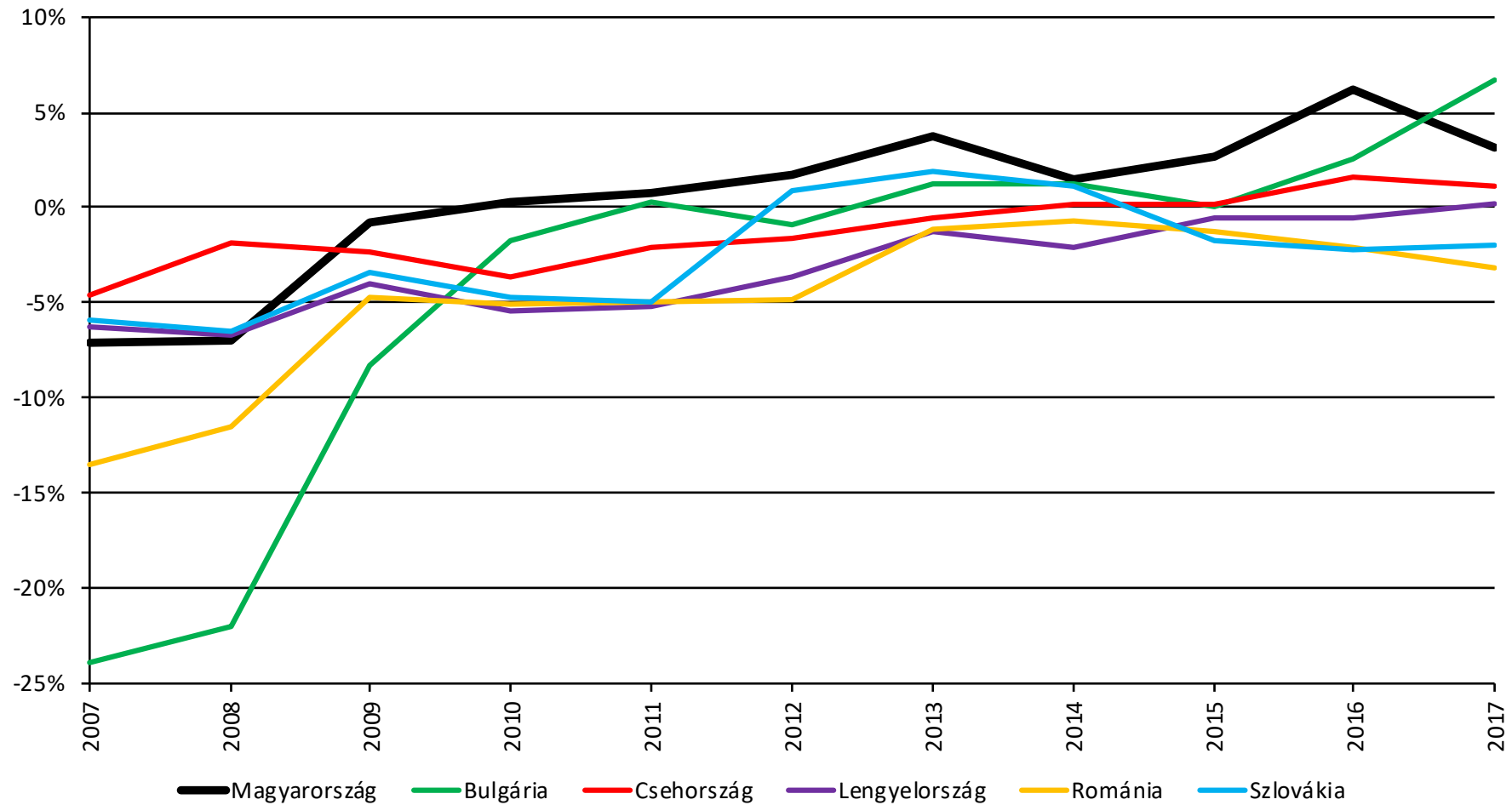
(éves százalékban)

Forrás: Eurostat

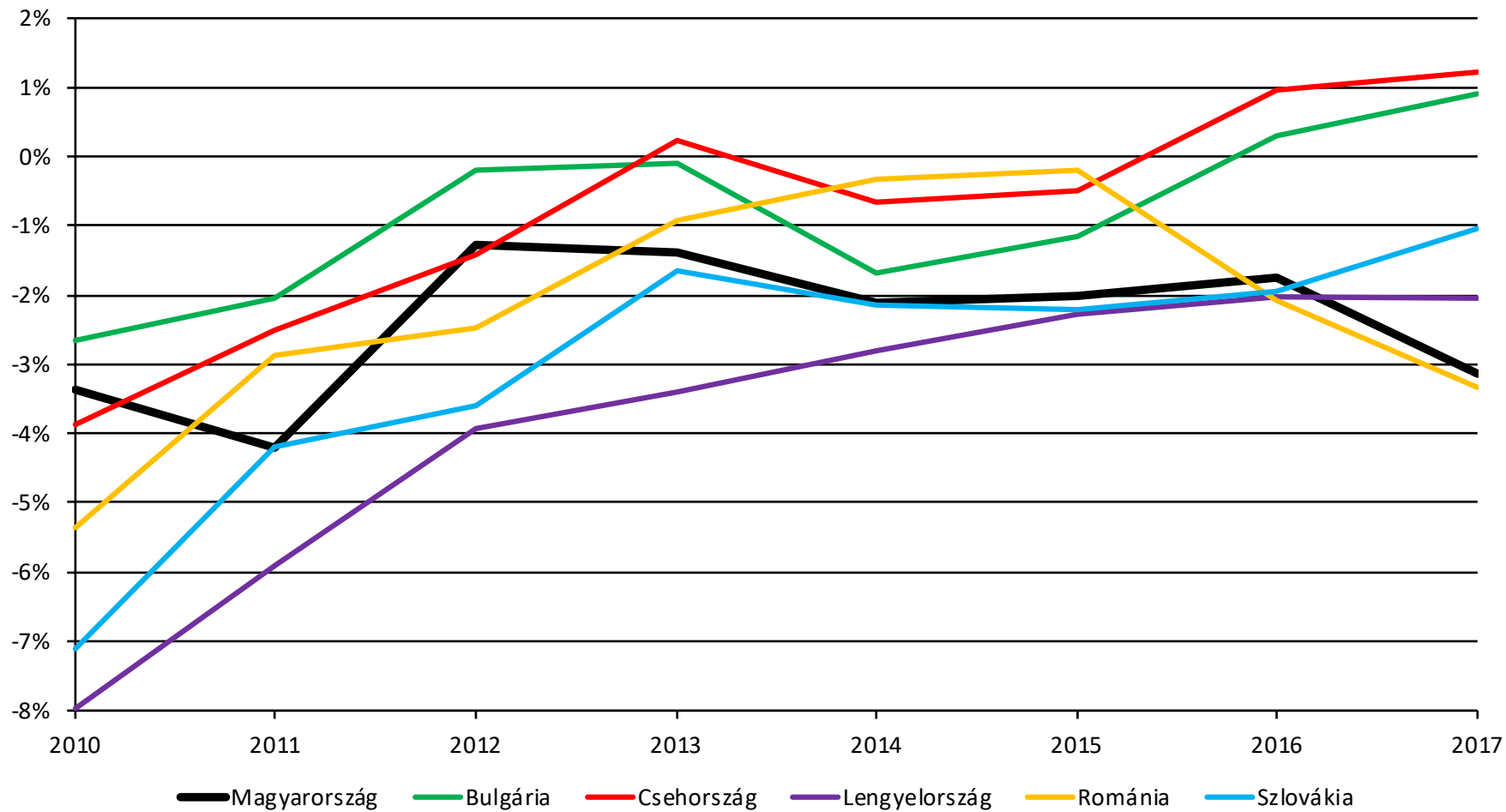
KKE: folyófizetésimérleg-egyenleg (GDP százalékában)

Forrás: Eurostat

KKE: strukturális költségvetési egyenleg (GDP százalékában)

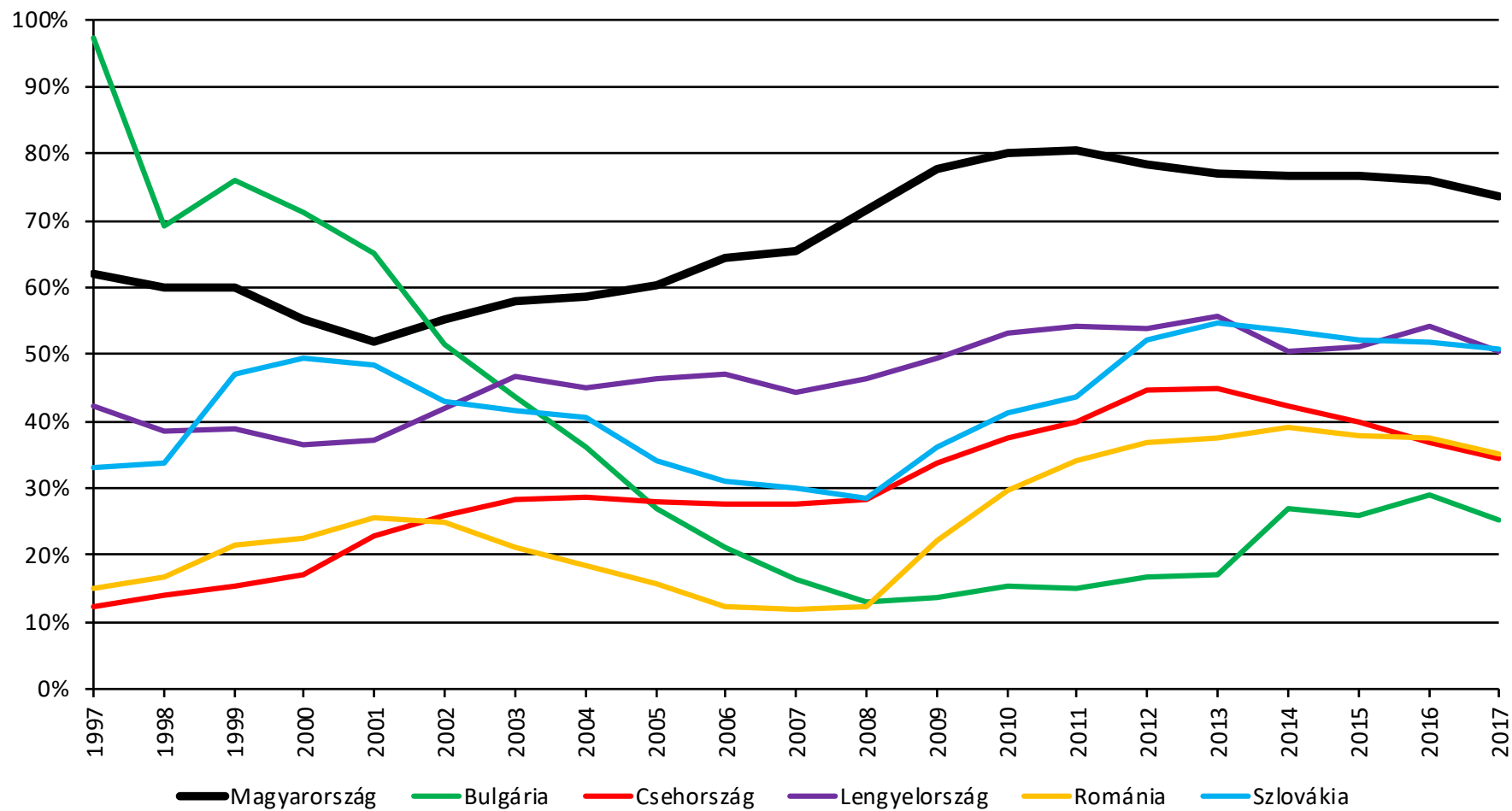
Forrás: AMECO

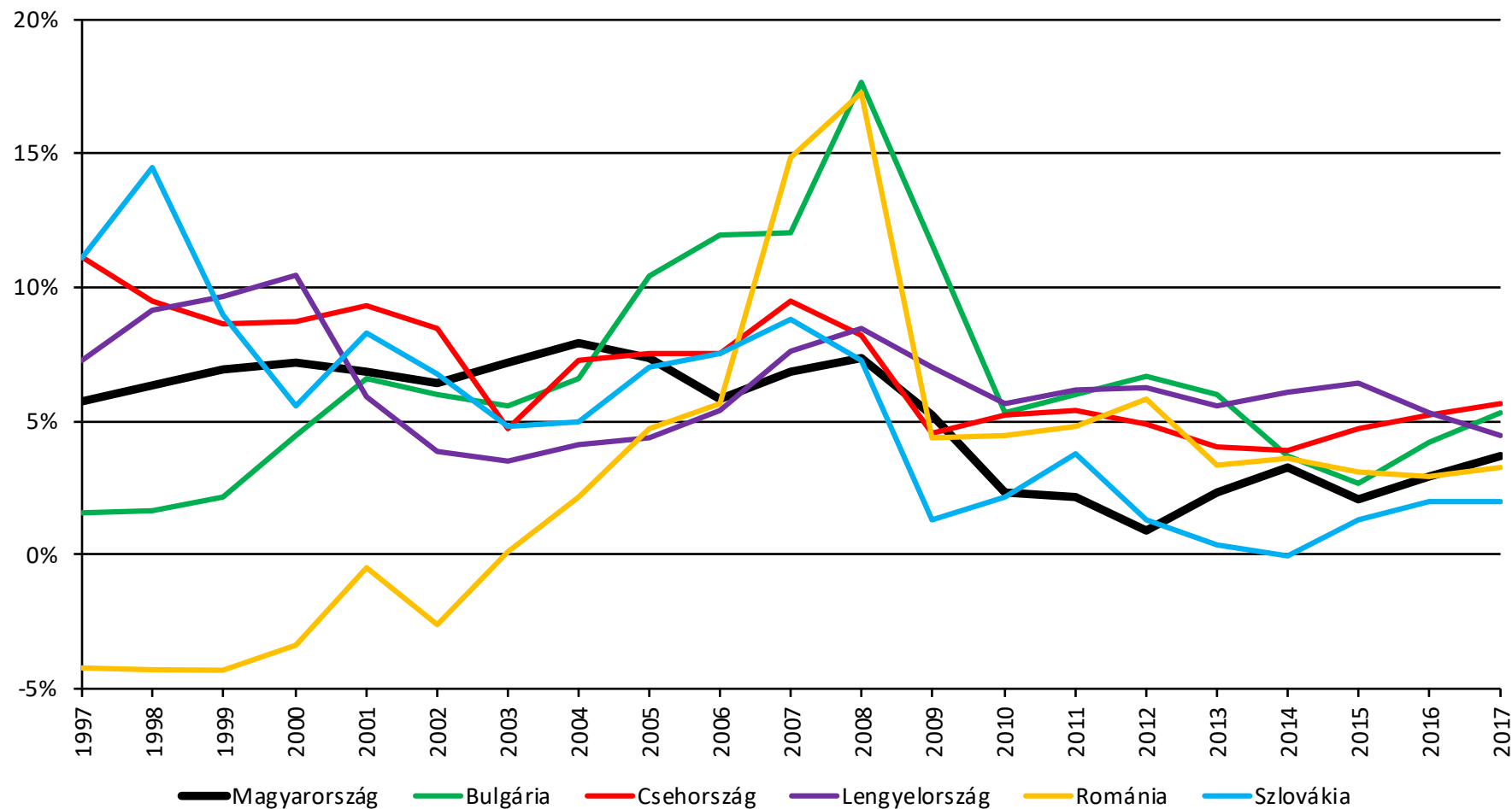
KKE: bruttó államadósság (GDP százalékában)

Forrás: Eurostat

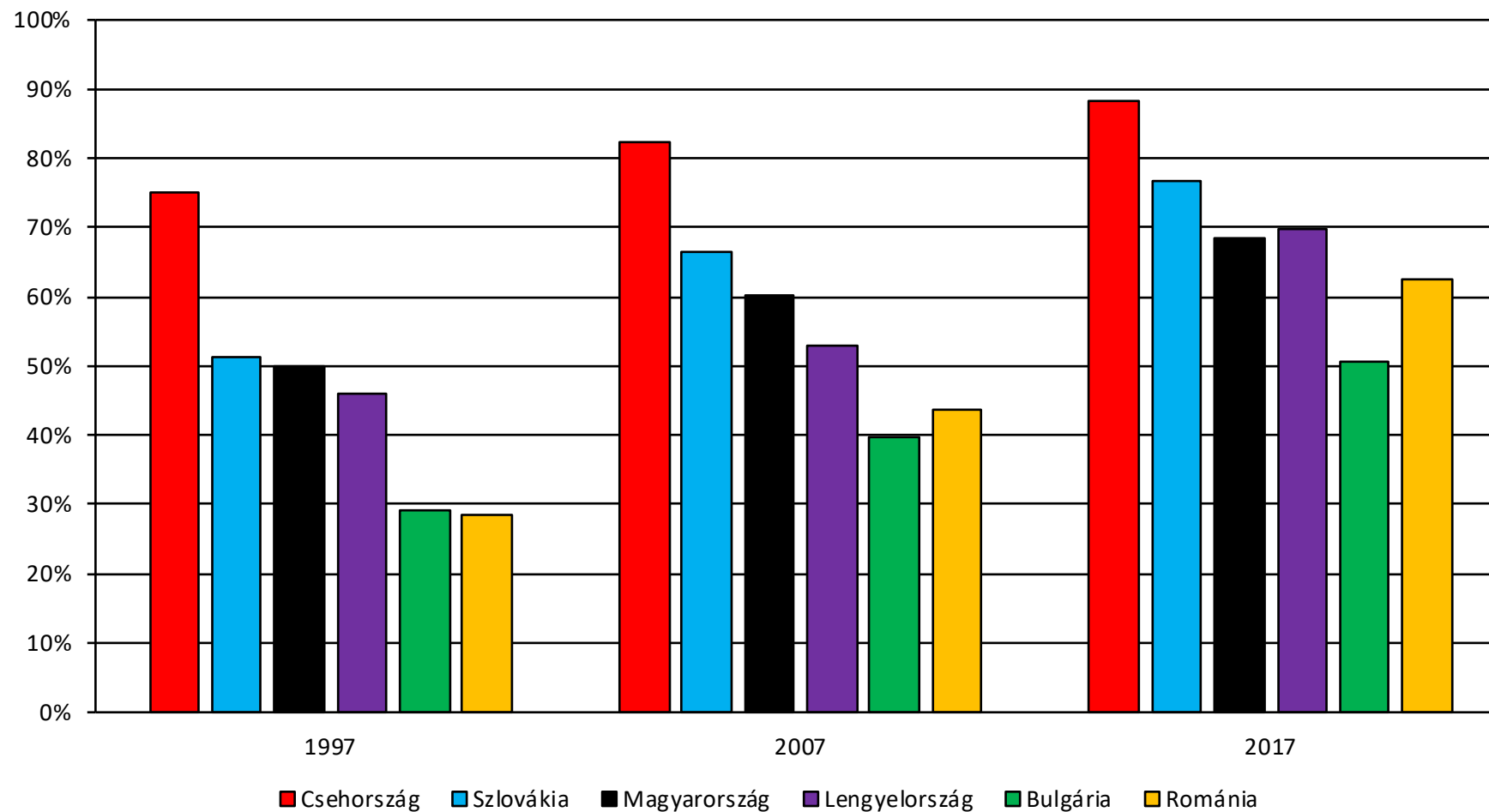
KKE: magánszektor nettó beruházásai (GDP százalékában)

Forrás: AMECO

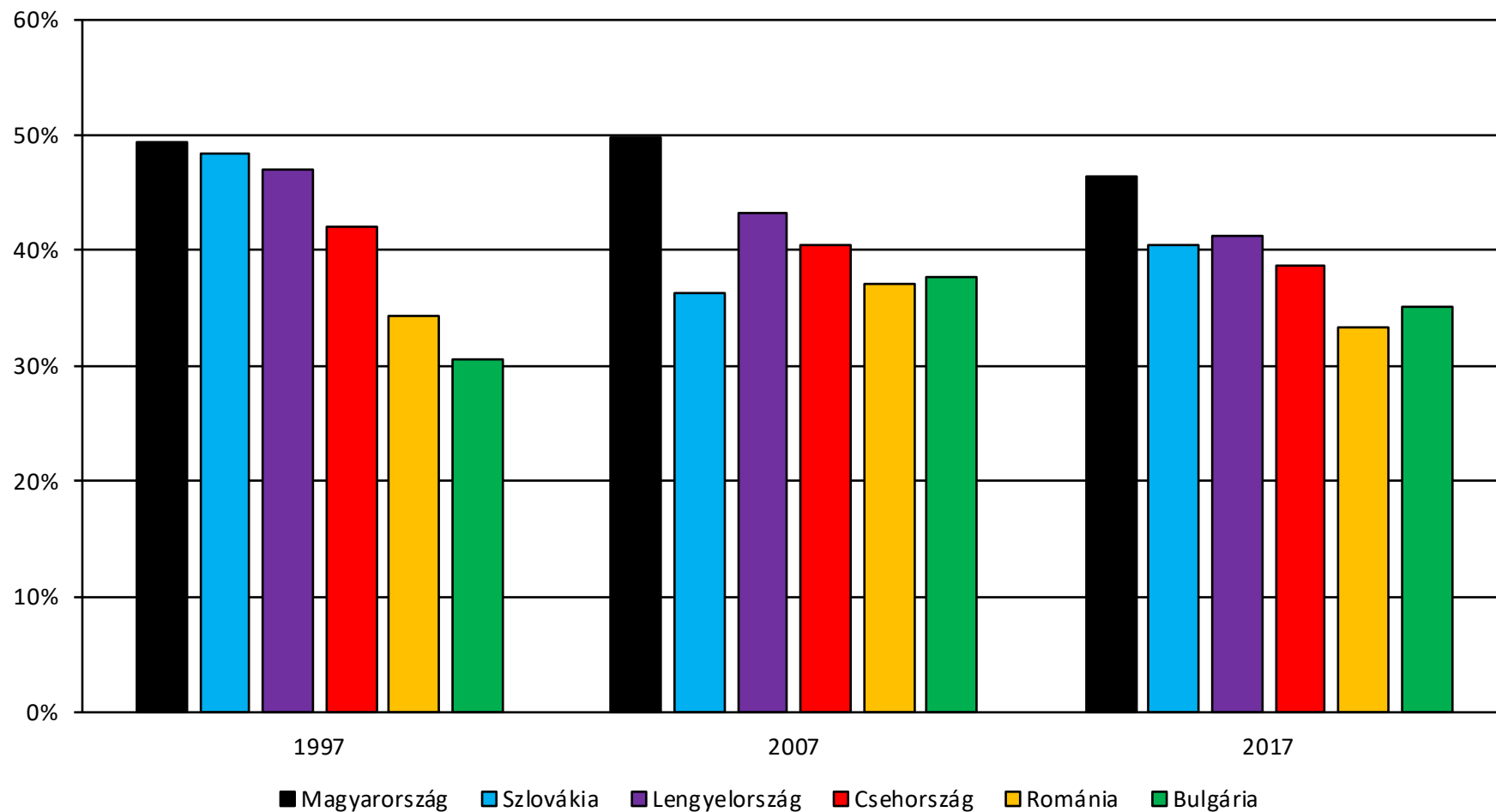
KKE: egy főre jutó GDP vásárlóerő-paritáson (EU-átlag százalékában)

Forrás: Eurostat

KKE: költségvetési kiadások (GDP százalékában)

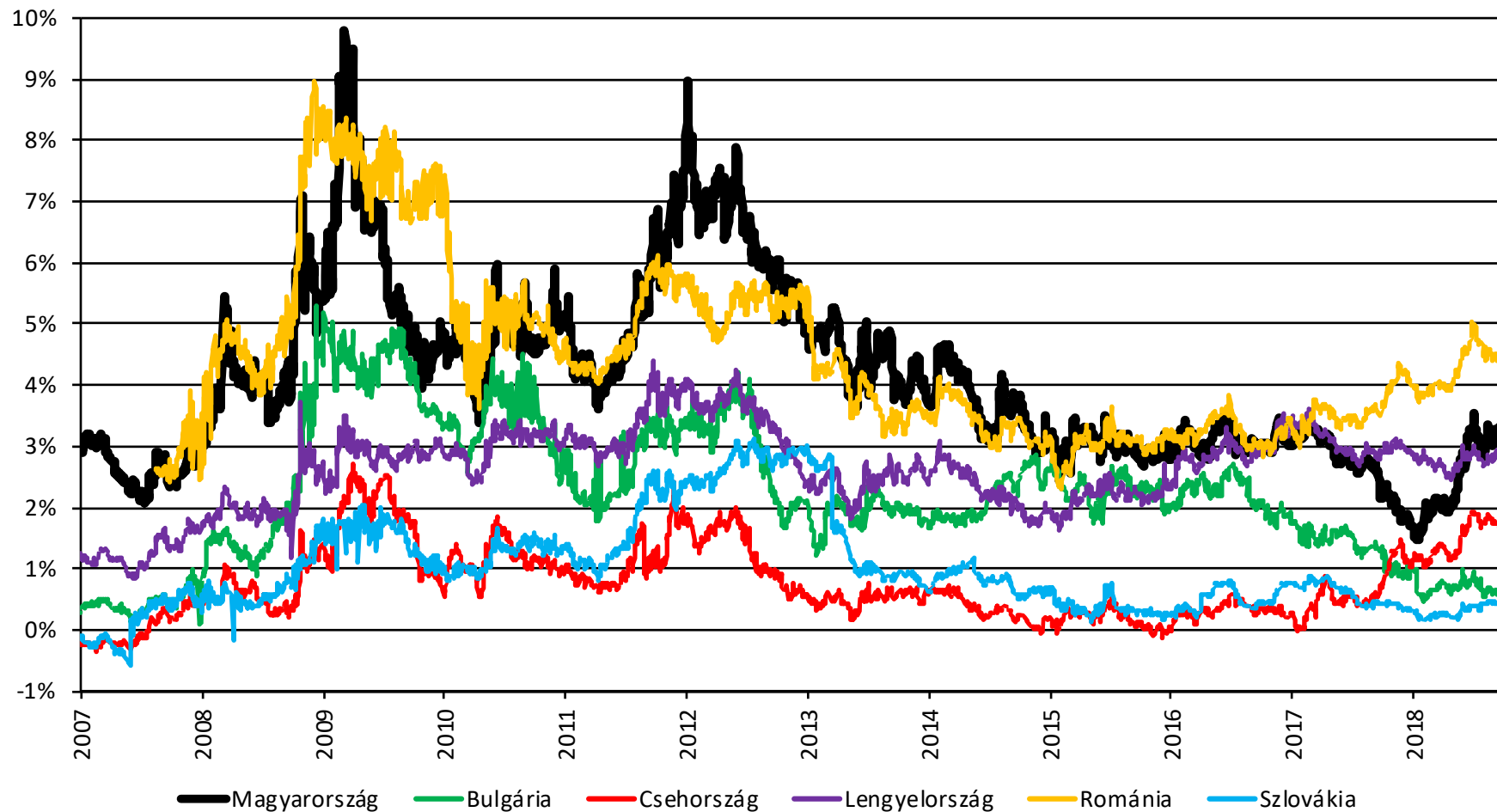
Forrás: Eurostat

KKE: 10 éves államkötvény hozamfelára

(százalékban Németországhoz viszonyítva)

Forrás: Thomson Reuters

Hivatkozások

- Aurelio, M. (2006) “Targeting Inflation and the Fiscal Balance: What is the Optimal Policy Mix?” Research Working Paper 06-07, Federal Reserve Bank of Kansas City.
- International Budget Partnership (2018) *Open Budget Survey, 2017*, Washington.
- Leeper, E. (2010) “Monetary Science, Fiscal Alchemy” in *Macroeconomic Challenges: The Decade Ahead*, Federal Reserve Bank of Kansas City Symposium (Jackson Hole)
- Oblath, G. (2016) “Economic Policy and Macroeconomic Developments in Hungary, 2010-15” CASE Seminar Proceedings No. 143/2016.
- Sargent, T.J., N. Wallace (1981) “Some Unpleasant Monetary Arithmetic” *Federal Reserve Bank of Minneapolis Quarterly Review*, 5/3.
- World Economic Forum (2018) *The Global Competitiveness Report, 2018-19*, Geneva.